

Vrtnarjev kolobar – junij

Če vas je maj razočaral z mokrim vremenom in so ledeni možje skupaj z Zofijo pretiravali, upamo, da nam bo novi mesec, junij, prinesel lepše, bolj stanovitno vreme. Staro slovensko ime za tekoči mesec je rožnik in vsaj včasih je bilo zanj značilno, da so se polja in travniki bogato zacveteli. Sicer je junij prvi poletni mesec, v katerem zacvetijo rože, kot splošno poimenujemo vse cvetoče rastline, a vrtnice - rože, ostajajo kraljice vseh vrtov. Rožni grmi se bodo razcveteli in če nam bo vreme naklonjeno, nas bodo cvetovi razvajali vse do konca meseca.

Zelenjavni vrt

Verjetno ste uspeli na vrt posaditi in posejati že vse, bolj toploljubne rastline; kot npr. papriko, jajčevac, kumare, jedilne bučke in paradižnik. Zaradi obilice dežja in nižjih temperatur so te rastline zastale v rasti, mnogim pa so tudi zgnile. V juniju je še možnost, da jih ponovno posadite. Rastlinam je potrebno postaviti oporo in še zlasti paradižnik je potrebno redno privezovati in odstranjevati zalistnike - pincirati.

Med kapusnicami izbirajte med zgodnjimi in poznimi sortami brokolijske, cvetače, brstičnega in glavnatega ohrovtja, zelja. Na tak način si zagotovimo kontinuiran pridelek do konca jeseni. V 14 dnevnik presledkih sejete lahko še tudi solato in nizek stročji fižol.

Zemljo med vrtninami in potmi zastirajte s pokošeno travo ali s slamo. Zastirko potrosimo vsaj 5 cm na debelo in tako preprečimo rast pleveli. Hkrati pa organska zastirka predstavlja organsko snov, ki je vir hranil za rastline. Zemlja pod zastirko ostaja rahla in vlažna.

V drugi polovici junija pa že lahko posejete tudi radič in endivijo, kjer prav tako lahko izbirate med zgodnjimi in poznimi sortami.

V juniju že lahko pobiramo in sušimo prva zelišča; zacveti sivka, ki jo imamo zagotovo posajeno pri kakšnem rožnem grmu, timijan in rožmarin se s cvetenjem že počasi poslavljata, cvetove pa oblikuje tudi šetraj. Pri baziliki uporabljamo sveže aromatične liste, pozneje v poletju, ko se bo rastlina dobro razrasla, pa višek shranimo v obliki pesta ali pa jo tudi posušimo. Baziliko sadimo v bližino paradižnika in paprike.

Da bo naš zelenjavni vrt v dobri kondiciji, moramo veliko časa nameniti varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci. Če smo bolj ekološko naravnani, v tem času nabiramo koprive, ko še ne cvetijo in iz njih po 12 urnem namakanju pripravimo izvleček, s katerim uničujemo uši. Ostanek kopriv ne zavržemo na kompost, ampak jih razvrstimo okrog rastlin, saj krepilno vplivajo na rast. Če pustimo koprive namočene 24 ur pa dobimo odlično gnojilo. Ko vršičkamo paradižnik, njegove dele lahko s pridom uporabljamo za odganjanje gosenic, ki se pogosto pojavijo na kapusnicah. Če ste eden izmed redkih srečnežev, ki na svojem vrtu ne gostijo rdečih polžev, potem praktično nimate dela. Najboljši ukrep za omejitev populacije polžev, je redno pobiranje in uničevanje. Polž je dvospolnik in v primeru ogroženosti lahko spolno zrel polž izloči jajčeca brez predhodne oploditve in tako poskrbi za nadaljevanje potomstva. Polže posipavajo z apnom, soljo, pepelom, a hitro in učinkovito uničenje je, pobiranje in uničevanje v mešanici kisa in vode. Obstaja cela vrsta ukrepov, s katerimi privabimo polže na eno mesto in jih nato lažje uničimo.

Glivične bolezni, kot so npr. razne plesni in rje, zatiramo z bakrenimi pripravki, medtem ko pepelaste plesni, ki tako rade napadejo kumare in jih prepoznamo po tem, da se pojavi pepelasta prevleka na zgornji strani listov, zatiramo s pripravki na osnovi žvepla. Pa tudi tu se lahko zatečemo po pomoč k

naravi, saj veste za pregovor, ki pravi, da za vsako bolezen rož'ca raste. Pri pepelovkah lahko uporabite preparat iz njivske preslice.

Trata

Zaradi obilice dežja, trava hitro raste, tako, da morate svojo zelenico, predvsem redno kositi. Dokler je na razpolago dovolj vlage, višino odkosa lahko nižate, ko pa se bo napovedovalo vroče obdobje brez dežja ali nimate možnosti namakanja, potem pa višino odkosa povišate na 6 – 8 cm. Če travo v vročem obdobju pokosite prenizko, je možnost za sušo še večja.

Sadni vrt in vinograd

Tudi v sadnem vrtu posvečajte večjo pozornost zlasti zaščiti rastlin pred boleznimi in škodljivci. Letos redčenje plodičev ni potrebno, saj je bilo v času cvetenja jablan slabo vreme in ker je za sadno drevje značilna alternativna rodnost, po lanski obilni letini, sadja v tem letu, ne bo v izobilju. Na breskvah se pojavlja kodravost, ki jo omejite z rednim škropljenjem z bakrenimi pripravki. Prav tako so že opazni plodovi češenj, pojavljajo pa se tudi posamezni leti češnjeve muhe, zato je priporočljivo na veje češenj izobesiti rumene lepljive plošče za napoved vrha leta muhe. Muha izlega v češnjo jajčeca pri peclju, ko se plod pričenja barvati. Za uspešno zatiranje uporabimo insekticid.

Vinogradniki naj sledijo priporočilom prognostične službe glede izbire posameznega pripravka za zaščito trte. Vsekakor je potrebna redna košnja in pas brez pleveli med trtami, da preprečimo zadrževanje vlage. Po potrebi, če se pleveli preveč razrastejo, med trtami uporabimo totalni herbicid. V tem času opravimo tudi redčenje mladik, ko odstranimo poganjke po deblu trte in pustimo le nekaj mladik na trto, odvisno od kondicije nasada.

Okrasni vrt

Vse zgodaj cvetoče čebulnice in gomoljnice so odcvetele in ostalo je le še listje, ki ga moramo pustiti vsaj do julija. Na takšen način zagotovimo ponovno bogato cvetenje znanilk pomladi tudi v naslednjem letu. Če nas listi motijo, jih lahko povežemo v šope. Še vedno lahko zamudniki posadite dalije in gladiole, ki bodo krasile vaš vrt v jesenskih mesecih.

V tem času je potrebna redna oskrba okrasnega vrta, redna pletev in odstranjevanje odcvetelih delov. Balkonske rastline redno, tedensko gnojite z gnojili za pospeševanje cvetenja. Ne pozabite, junij je čas cvetenja vrtnic in če ste bili preteklo jesen do njih radodarni, vas bodo za vaš trud nagradile z bogatim cvetenjem. Tudi pri vrtnicah ne pozabimo na zaščito teh rastlin; predvsem pred ušmi ter pogostimi boleznimi kot sta črna listna pegavost in rja vrtnic. Po cvetenju lahko uporabite foliarno gnojilo z višjim % dušika.

Pri sobnih rastlinah nadaljujemo z oskrbo; po presajanju jih redno dognojujemo in opazujemo, da se ne bodo razbohotili kakšni škodljivci. Večje sobne lončnice lahko prestavimo tudi na prosto.

Romana Špes, mag. kmetijstva

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje